

LUNA AUGUST, ZIUA A ȘASEA

STIHIRAR PROSOMIC

SCHIMBAREA LA FAȚĂ

Tălmăcirea s-a făcut ținând canoanele imnografiei bisericești

CUVENITĂ LĂMURIRE

Stihiri prosomice este adaptarea pe limba noastră a originalului *στιχηρὰ προσόμοια*, evitând înapoi slavonismul *podobie* sau, în context *podobnice*, care nu a spus nimic nu numai nouă, ci nici celor din limba cărora provine și a cărui etimologie sau simplă explicare nu este la îndemâna românilor, pe de o parte, iar pe de alta, a merge direct la izvoare este, fără îndoială, calea cea mai corectă și sigură, atât filologic, cât și liturgic.

Formularea *stihiri prosomice* am adoptat-o doar în titlu din dorința de a împământeni un concept și nu un termen, iar conceptul să-l explicăm, să-i expunem conținutul ideatic, precum și importanța liturgică. În slujba propriu-zisă am folosit o formulare cât mai românească posibil, care să fie pe înțelesul tuturor, dar care să își îndeplinească rolul tipiconal.

Nădăjduim că, după ce conceptul va fi asimilat în cultura noastră bisericească, se va găsi un termen românesc potrivit. În momentul de față favorit și chiar folosit de unii ar fi *asemănândă* sau *stihiri asemănânde*, dar, după cum poate observa orice român, acum acest termen are o rezonanță neobișnuită, străină tocmai pentru că el nu poartă conținutul ideatic liturgic pe care ar trebui să-l redea. Însă, așa cum se întâmplă întotdeauna, vorbitorii, utilizatorii vor decide de-a lungul vremii.

Un alt aspect foarte important care trebuie să-l conștientizăm este că ceea ce numim noi simplu *slujbă* este de fapt numai *textul* slujbei sau, mai bine zis, textul imnelor care sunt cuprinse în slujbă, iar aceste imne – imn=text+melodie – alcătuiesc cuprinzătorul gen imnografic, alcătuit, la rândul său, din mai multe specii/feluri de imne, care pot fi clasificate după mai multe criterii.

Așadar, ținând seama de toate aceste precizări, o posibilă și, desigur, neîndestulătoare definiție a *stihirii prosomice* ar fi: specia genului imnografic alcătuită după un model, adică asemănătoare (*προσόμοιον-prosomia*) cu o altă stihiră care s-a impus în conștiința Bisericii drept insuflată de Duhul Sfânt. Are, prin urmare, o structură prozodică fixă, după stihira pe care o copiază (aceiași număr de silabe, iar accentele cuvintelor cad în același loc). Este, și în aceasta constă aspectul cel mai important, și o formă aparte de rugăciune, fiindcă psalmodiind un imn purtător de Duh, așa cum a ieșit din mâinile sfinților imnografi, mintea noastră, atât a psaltului, cât și a celui care ascultă, are mai multe propte, are cele mai favorizante condiții să intre în legătură nemijlocită cu însăși inspirația originară. Stihira după care a fost alcătuită (numită în actualele cărți de slujbă prin sintagma *însuși glasul*) este indicată la început. Sunt cele mai iubite în Biserică pentru că sunt cele mai ușor de învățat și pot fi cântate de oricine, nu numai de psalții specializați. Prin ele o slujbă are șansa să iasă bine și fără prezența unui psalt bun. Exemplu grăitor, dar din păcate unic, este slujba Prohodului Domnului, care se cântă în Vinerea Mare. Se mai numesc *podobii* sau *asemănânde*.

Considerăm că până la publicarea unui *Prosomier* românesc, care va fi un reper comun tuturor, numirea prosomiei originale, în grecește, este de neapărată trebuință.

Melurghisirea: Ilie Rareș Cîmpean

Tehnoredactarea: Mihai Telescu

Icoana: Răzvan Bădescu

LUNA AUGUST ZIUA A ȘASEA

SCHIMBAREA LA FAȚĂ A DOMNULUI

LA UTRENIE

După catisma întâi, sedea, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Spăimântatu-s-a Iosif... (Κατεπλάγη Ἰωσήφ)

În ce chip se vor schimba' cei muritori când vei veni' întru slavă la sfârșit
ne-ai arătat-o în Tabor,' Mântuitorule, când Te-ai schimbat la față,
cu Moise cuvântând și cu Ilie-atunci,' dintre ucenici pe trei chematu-i-ai
și ei văzând, Stăpâne, a Ta slavă,' de strălucire uimitu-s-au.
Cel ce lumina' le-ai arătat-o,' luminează-ne sufletul.

Slavă..., Și acum..., tot aceasta.

După catisma a doua, sedea, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Spăimântatu-s-a Iosif... (Κατεπλάγη Ἰωσήφ)

Sus, pe muntele Tabor,' la față, Doamne, Te-ai schimbat
și un nour luminos' întins, Iisuse, ca un cort
acoperit-a cu slava Ta pe apostoli.
Pentru-aceasta jos, la pământ, priveau
neputând purta strălucirea cea' neapropiată-a slavei feței Tale,
Cel ce ești fără-nceput, Hristoase.'
Cel ce lumina' le-ai arătat-o,' luminează-ne sufletul.

Slavă..., Și acum..., tot aceasta.

După Polieleu, sedea, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Cel ce Te-ai înălțat pe Cruce... (Ὁ ὑψωθείς)

**Cel ce în Munte Te-ai suit cu ucenicii' și-ai strălucit într-a Părintelui slavă,
Moise a stat 'naintea Ta cu Ilie atunci,
căci ca lui Dumnezeu slujesc' și prorocii, și Legea;
iară Născătorul Tău,' fiitatea firească' mărturisind-o, Fiu Te-a și numit,
pe Care cu Tine' Îl slăvim și cu Duhul Sfânt.**

Slavă..., Și acum..., tot aceasta.

LUMINÂND

Glasul al 3-lea, asemenea cu: *Lumina cea neschimbata...* (Φῶς ἀναλλοίωτον)

**Ești neschimbata lumină' a nenăscutului Tată
și-ntru lumina Ta astăzi' cea în Tabor arătată
vedem lumină pe Tatăl,' lumină pe Duhul,
luminând toată făptura.**

LAUDELE

Punem stihurile pe 4 și cântăm următoarele stihuri:

Glasul al 4-lea, asemenea cu: *Cel ce de sus ești chemat...* (Ὁ ἐξ ὑψίστου κληθείς)

**Mai înainte de Patimă și Cruce' trei ucenici luând mai înainte-aleși,
către Tabor îndreptatu-Te-ai' suind, Stăpâne,
vrând să arăți lor slava Ta, Bunule.**
**Și fața văzându-Ți-o cum s-a schimbat atunci' mai strălucit decât soarele,
căzând pe față,' de stăpânirea Ta minunatu-s-au
strigând: „Lumina ești cea fără de ani,' o, Hristoase, și Raza Părintelui
deși-n trup, de-a Ta voie,' pentru noi arătat-Te-ai.”**

Cel ce Te-mbraci ca-ntr-o haină cu lumina
și ești Dumnezeu și Cuvântul Părintelui,
acum la față schimbându-Te,' Tu strălucit-ai
mai mult ca soarele ucenicilor;
Moise și Ilie au stat înaintea Ta,' Domn celor morți și al celor vii
vestind că Tu ești' și preaslăvindu-Ți, Stăpâne, milele
și rânduiala cea de negrăit' și a Ta plecăciune prin care ai
mântuit toată lumea' din pierzania păcatului.

Cel ce din nor fecioresc născut ești, Doamne,
și trup Te-ai făcut și la față schimbatu-te-ai' pe înălțimea Taborului,
Preamilostive,' nor de lumină înconjurându-Te,
stând cu ucenicii Tăi, glasul Părintelui' l-au auzit toți numindu-Te
cu limpezime' Fiu preaiubit de-o fire și-un tron cu El,
și a zis Petru minunându-se:' „Bine este a fi aici, Bunule!”,
neștiind ce grăiește,' o, de bine Făcătorule!

LA LITURGHIE

Toate ale Praznicului.

MEGALINARIA*

Slava cea gătită vrând s-o arăți' celor ce urmat-au' ale Tale învățături,
suit-ai, Hristoase,' într-al Taborului Munte
și, schimbându-Te la față,' pe ei luminatu-i-ai.

* Megalinaria Sfântului se pune la sfârșitul Cântării Maicii Domnului, după ce se cântă ultima dată *Ceea ce ești mai cinstită*, pe aceeași melodie, iar unde este hram sau unde Sfântul este cinstit osebit, și la Sfânta Liturghie, după Axion, înainte de ectenia *Pe toți sfinții pomenindu-i*.

La Utrenie. Întâiul rând de Sedelne.

Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas

În ce chip se vor schim ba cei mu ri tori când vei ve ni

în tru sla a vă ă la sfâr șit ne-ai a ră ta t-o în Ta bor Mân

tu i to ru le când Te-ai schim ba at la fa a a ță cu Moi

se cu vân tând și cu I li i e-a tunci di in tre e

u ce nici pe trei che ma a tu i-ai și ei vă zând Stă

pâ ne a Ta sla a vă de stră lu ci re e ui mi tu u-s-au

Cel ce e lu mi i i na le-ai a a ră ta a a t-o lu

mi nea ză ă ne su fle e e tul

Slavă..., Și acum..., tot aceasta.

Al doilea rând de Sedelne.

Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas

Sus pe mun te le Ta bor la fa ță Doam ne Te-ai schim bat

și un no o u ur lu mi nos în tins Ii su se ca un cort a

co pe ri t-a cu sla va Ta pe e a po o ostoli pen tru-a ceas
 ta jos la pă mâ ânt pri veau ne e pu u tând pur ta
 stră lu ci i rea cea ne a pro pi a t-a sla vei fe ți
 Ta a le Cel ce ești fă ră-n ce pu ut Hris toa a a se Cel
 ce e lu mi i i na le-ai a a ră ta a a t-o lu mi
 nea ză ă ne su fle e e tul

Slavă..., Și acum..., tot aceasta.

Sedelnele după Polieleu.

Glasul al 4-lea. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Glas Δι

C el ce în Mu un te e Te-ai su it cu u ce ni cii și-ai
 stră lu ci it î în tr-a Pă rin te lui sla vă Moi se a stat 'na
 in tea Ta cu I li e a tunci căci ca lui Dum ne zeu slu je esc
 și pro ro cii și Le gea ia ră Năs că to rul Tău fi i ta tea fi
 reas că măr tu ri sin d-o Fiu Te-a și nu mit pe Ca re cu Ti i
 ne Îl slă vim și cu Du u hul Sfânt

Slavă..., Și acum..., tot aceasta.

Luminânda.

Glasul al 3-lea. Φῶς ἀναλλοίωτον.

Glas 77 Γα ϕ

Ești ne schim ba ta lu mi i nă a ne năș cu tu
u lui Ta tă și-n tru lu mi na Ta + a as tăzi cea în
Ta bor a a ră ta tă ve dem lu mi nă ă pe Ta a tăl
lu mi i nă pe Du u hul lu mi nând toa tă ă făp tu ra

La Laude. Stihirile Prosomice.

Glasul al 4-lea. Ὁ ἐξ ὑψίστου κληθείς.

Glas 83 Bou ξ

1. **M**ai î na i in te de Pa ti mă și Cru ce trei u ce
nici lu ând mai î na in te-a leși că tre Ta bor în drep ta tu
Te-ai su ind Stă pâ ne vrând să a răți lor sla va Ta Bu nu
le și fa ța vă zân du Ți-o cum s-a schim bat a tunci mai stră lu cit
de cât soa re le că zând pe fa ță de stă pâ ni i rea Ta mi
nu na tu s-au stri gând Lu mi i na ești cea făr' de ani o

Hris toa se și Ra a za Pă rin te lui ^Δ₃ de și-n trup de-a Ta vo

o o ie ^Δ₃ pen tru no oi a ră ta tu Te-ai

2. **C** el ce Te-m bra aci ca-n tr-o hai nă cu lu mi na și ești Dum

ne zeu și Cu vân tul Pă rin te lui a cum la fa ță schim bân du Te

Tu stră lu ci t-ai ^π₉ mai mult ca soa a re le u ce ni ci

lor ^β_λ Moi se și I li e au stat î na în tea Ta Domn ce lor morți și

al ce lor vii ves tind că Tu ești și prea slă vi in du-Ți Stă pâ

ne mi le le ^β_λ și rân du ia a la cea de ne gră it și

a Ta ple că ciu u ne prin ca re ai mân tu it toa tă lu u

u mea ^Δ₃ din pier za ni a pă ca tu lui

3. **C** el ce din no or fe cio resc nă scut ești Doam ne și trup

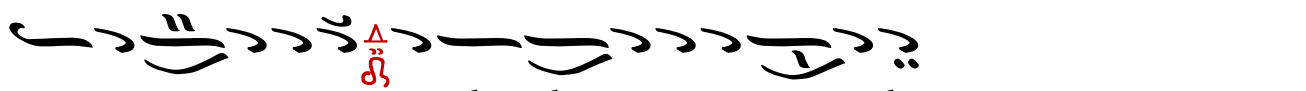
Te-ai fă cut și la fa ță schim ba tu te-ai pe î năl ți mea Ta bo

ru lui Prea mi los ti ve ^π₉ nor de lu mi i nă în con ju

rân du Te ^β_λ stând cu u ce ni cii Tăi gla sul Pă rin te lui l-au a u

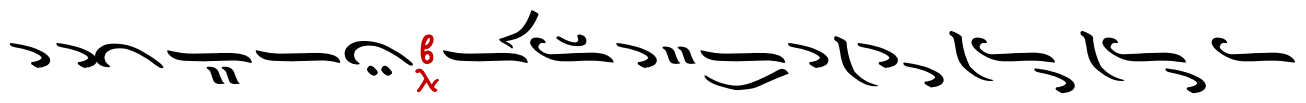

 zit toți nu min du Te cu lim pe zi me Fiu prea iu bit de-o

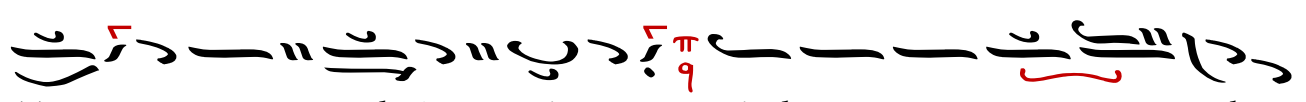
 fi re și-un tron cu El și a zis Pe e tru mi nu nân

 du se bi ne es te a fi a ici Bu nu le ne ști ind

 ce gră ie e eș te o de bi ne Fă că to ru le

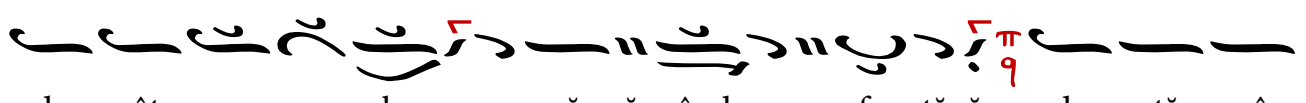
Aceleași Stihiri. Pe larg.

Glas Bov

1. **M**
 ai î na i i i in te de Pa ti i mă și

 i Cru u u ce trei u ce e ni ici lu ând mai î

 î na in te-a le eși că tre Ta bor în drep ta a tu

 Te-a a ai su u ind Stă ă pâ ne e vrând să a ră ăți lor

 sla va a Ta a Bu nu le e și fa ța vă ă zâ ân

 du Ți-o cum s-a a schim bat a tu unci mai stră lu cit

 de cât soa re le e e că ă zând pe e fa ță ă de stă pâ

 ni i rea Ta mi i nu na tu s-a au stri gând Lu

mi i i na a ești cea fără de e ani o Hris toa se
 și i Ra za a Pă rin te e lu ui de e și-n tru up
 de-a a Ta a vo o o ie e pen tru no o o oi a a ră
 ta tu Te-a ai

2. Cel ce Te-m bra a a aci ca-n tr-o hai nă ă cu lu u mi
 i i na și ești Dum ne e ze eu și Cu vân tu ul
 Pă rin te lu ui a cum la fa ță schim bâ ân du
 Te e e Tu u stră lu u ci t-a ai mai mult ca soa a re
 le u u ce e ni ci lo or Moi se și I i li i
 e au stat î î na in tea Ta a Domn ce lor morți
 și al ce lor vi i ii ve es tind că ă Tu e ești și prea slă
 vi in du-Ți Stă pă â ne mi le le e și rân du
 ia a a la a cea de ne gră ă it și a Ta ple
 că ă ciu ne e prin ca re e a ai mâ ân tu i it

toa a tă ă lu u u mea a din pier za a a ni a a pă
ca tu lu ui

3. **C**el ce din no o o or fe cio resc nă ă s cut e ești Doa
a am ne și trup Te-ai fă ă cu ut și la fa ță ă
schim ba tu te-a ai pe î năl ți mea Ta bo o ru
lu u ui Prea a mi lo os ti ve e nor de lu mi i nă în
co on ju u rân du Te e stând cu u ce e ni i cii
Tăi gla su ul Pă rin te lu ui l-au a u zit toți
nu min du Te e e cu u lim pe e zi me e Fiu prea iu bi it
de-o fi re e și-un tron cu E el și a zis Pe e e
tru u mi nu nân du u se bi ne es te a a
fi a a ici Bu nu u le e ne e ști i ind ce e gră ă
ie e eș te e o de bi i i ne Fă ă că ă to ru
le e

La Dumnezeiasca Liturghie. Megalinaria.
Glasul al 2-lea. Τὴν τιμιωτέραν.

Glas Δι

S la va cea gă ti i i tă vrând s-o o a a a ră
ă ăți ce lor ce ur ma a a t-a au a le Ta a a le
în vă ă ță ă ă turi su i t-ai Hri i is toa a a
se e în tr-al Ta bo o o ru lui Mu u u u u un te
și schim bân du u u Te e e la fa a ță pe ei lu mi
i na a tu u u i-a a a ai